

یزد؛ نخستین ایستگاه قطار گردشگری

طلایه‌داران گردشگری ایران گردهم آمدند تا با راه‌اندازی قطار گردشگری فرصت سفر و بازدید از جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی یزد، اصفهان و فارس را فراهم کنند و گامی در راستای رونق گردشگری بردارند.
نوروز امسال تجربه جدیدی در سفرهای داخلی کشور اتفاق افتاد و این نتیجه حاصل شد که تقاضا برای سفرهای داخلی افزایش یافته است و با رویکرد این نخستین تجربه قطار گردشگری روی ریل قرار گرفت. البته این نخستین تجربه قطار گردشگری نیست، ۱۰ سال پیش، ۴۵ گردشگر اروپایی به یزد سفر کردند و امسال قرار است که ایرانی‌ها این سفر شیرین به تاریخ و فرهنگ را تجربه کنند.
معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری یزد از انعقاد تفاهمنامه راه‌اندازی قطار گردشگری بین ۳ شهر شیراز، اصفهان و یزد در مهر سال گذشته و انجام نخستین سفر در روز ۲۲ اردیبهشت امسال خبر داد.

سالار حسینی با بیان اینکه یزد در کنار فارس و اصفهان از استان‌های گردشگری‌پذیر به‌ویژه در ایام نوروز امسال بودند، افزود: این استقبال نشان داد ظرفیت اجرای طرح قطار گردشگری برای بازدید از جاذبه‌های این استان‌ها برای هموطنان وجود دارد.

او اجرای این طرح را در رونق گردشگری فرهنگی و تاریخی بسیار مؤثر دانست و افزود: سفر با قطار به‌دلیل هزینه‌های پایین و ایمنی همواره مورد تقاضا بوده است و با توجه به نبود قطار در مسیر استان یزد به شهرهای مثل گردشگری، اجرای این طرح می‌تواند سفرهای گردشگری را نیز تقویت کند. معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری یزد به رشد آمار گردشگران داخلی و خارجی یزد اشاره و اظهار امیدواری کرد با اجرای این طرح شاهد رونق این صنعت باشیم.
سالار حسینی از جمله جاذبه‌های در معرض بازدید مسافران این قطار گردشگری را بافت تاریخی یزد و بناهای شاخص آن دانست. نخستین قطار مثلث گردشگری کشور روز ۲۲ اردیبهشت‌ماه سال جاری از تهران به مقصد ۳ شهر تاریخی یزد، شیراز و اصفهان به حرکت درمی‌آید. مسافران این قطار جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی این استان‌ها را به‌مدت ۷ روز بازدید کرده و زیبایی‌های آن را به نظاره می‌نشینند.

هواشناسی

گرد و خاک تا سه‌شنبه ادامه دارد

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور امروز، یکشنبه (۱۴ اردیبهشت) در شمال‌غرب، برخی مناطق غرب، غرب سواحل دریای خزر، استان‌های واقع در دامنه‌های جنوبی البرز مرکزی و غربی، شمال‌خوزستان، ارتفاعات و دامنه‌های زاگرس مرکزی و ارتفاعات کرمان رگبار، رعد و برق گاهی وزش باد شدید موقت پیش‌بینی می‌شود.
کارشناس سازمان هواشناسی کشور با اعلام این خبر به همشهری گفت: «امروز علاوه بر شمال‌غرب، غرب و سواحل شمال کشور در چهارمحال و بختیاری و غرب اصفهان هم بارندگی به‌صورت رگبار آغاز می‌شود.»

امروز تشدید فعالیت سامانه بارشی و تقویت ناپایداری‌های همرفتی به شکل رگبار باران، رعد و برق، وزش باد شدید موقت، خیزش گردوخاک، در نقاط مستعد بارش تگرگ در اردبیل، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، زنجان، کردستان، کرمانشاه، شمال ایلام، ارتفاعات قزوین، گیلان و ارتفاعات البرز، مازندران و تهران با صدور هشدار نارنجی همراه است. در این شرایط پرهیز از قرار گرفتن و اتراق در حریم و بستر رودخانه‌ها و مسیل‌ها، خودداری از فعالیت‌های کهنوردی و جابه‌جایی عسایر، خودداری از فعالیت‌های تفریحی نظیر طبیعت‌گردی توصیه می‌شود.

امین حسین نقشینه افزود: «سه‌شنبه برای آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اردبیل، استان‌های شمال کشور، خراسان شمالی، دامنه‌های جنوبی البرز مرکزی بارش رگبار باران مورد انتظار است.» نقشینه افزود: «چهارشنبه هم در اردبیل، استان‌های ساحلی خزر، خراسان شمالی، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان، دامنه‌های جنوبی البرز مرکزی و شرق آذربایجان شرقی رگبار و رعد و برق پیش‌بینی می‌شود.» او ادامه داد: «تا سه‌شنبه شرایط خیزش گرد و خاک در عراق مهیاست و پیش‌بینی می‌کنیم که به استان‌های غربی کشور منتقل شود؛ ضمناً تا سه‌شنبه در بیشتر مناطق کشور وزش باد خواهیم داشت که در برخی ساعات شدید می‌شود و با خیزش گرد و خاک همراه است.» تادوشنه در یای خزر و تا سه‌شنبه خلیج فارس، تنگه هرمز و دریای عمان موج و متلاطم است. آسمان تهران کمی ابری در بعضی ساعات افزایش ابر، گاهی رگبار و رعد و برق و وزش باد شدید و گردوخاک با نوسانات دمایی ۲۲ و ۲۳ درجه پیش‌بینی می‌شود. خنک‌ترین منطقه کشور صفاشهر در استان فارس با دمای یک درجه و گرم‌ترین منطقه شبانکاره استان بوشهر با دمای ۲۷ درجه ثبت شده‌است.

تخصیص منابع عمرانی در استان‌ها به ۶۲ درصد رسید

امیدعلی یارسا، رئیس امور برنامه و بودجه استان‌های سازمان تخصیص منابع عمرانی استان‌ها در پایان سال گذشته از ۴۰ به ۶۲ درصد رسید که حاصل رویکرد نتیجه‌محوری بوده است. تخصیص این منابع در سطح ملی بیش از ۷۰ درصد است که فراتر از پیش‌بینی‌ها بود.

تأسیس کنسولگری هند در مشهد

محمدعلی نبی‌پور، معاون سیاسی استانداری خراسان رضوی: اولویت ما در حال حاضر تأسیس کنسولگری هند است که موافقت‌های لازم برای این امر اعلام شده و سرکنسولگری این کشور از زاهدان به مشهد منتقل می‌شود. استان ما با توجه به شرایط جغرافیایی خود، ظرفیت زیادی در اجرای بسیاری از مناسبات سیاست خارجی دارد.

تعریف عام از فرونشست زمین پایین رفتن تدریجی یا ناگهانی سطح زمین بر اثر عوامل طبیعی یا غیرطبیعی است

برای جبران فرونشست چه کنیم؟

اکنون که وضعیت فرونشست در کشور به مرحله بحرانی رسیده و زنگ خطر آن به صدا در آمده، باید بدون معطلی سراغ راهکارها رفت.

مسئله رایشناسیم

نماینده اصفهان درباره راهکارهای کنترل این بحران می‌گوید: «اول مسئله را بشناسیم و اشتباهات خودمان را قبول کنیم و بعد برای حل آن گام برداریم. اگر اشتباهات خودمان را قبول نکنیم نمی‌توانیم درست تصمیم بگیریم. سیاست شهرسازی ما اشتباه بوده‌است. تمرکز جمعیت در تهران و اصفهان نشان می‌دهد که خاک، آب و هوا ظرفیت این جمعیت را ندارد. دوم اینکه به فعالیت توسعه‌ای نگاه عمیق‌تری داشته باشیم.»

حامد یزدیان در این مورد به شبکه جمع‌آوری فاضلاب اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: «این کار را نشانه‌ای توسعه می‌دانیم در حالی‌که این آب قبلاً داخل چاه‌ها جذب زمین و سفره‌های زیرزمینی می‌شد. ما با احداث این همه حجم شبکه‌های آب و فاضلاب اجازه نمی‌دهیم یک قطره آب به زمین برگردد. پساب، حق طبیعی این زمین بوده که حالا به مصرف صنعت می‌رسد یا تبخیر می‌شود و عملاً از چرخه بازگشت خارج می‌شود. در بسیاری از کشورها آب فاضلاب به‌صورت محلی تصفیه می‌شود و به زمین برمی‌گردد.»

او مسئله سوم را بهره‌وری می‌داند و می‌گوید: «بهره‌وری در کشاورزی بسیار پایین است. بحث امنیت غذایی مهم است ولی ما همین الان در کشور مناطقی را داریم که خاک حاصلخیز و ظرفیت بهره‌برداری بالایی دارد که مثلاً می‌شود از کاشت یک هکتار گندم ۱۲ تن برداشت کرد، اما توسعه در جایی اتفاق افتاده که ۵تن گندم از یک هکتار برداشت می‌شود.»

یزدیان درباره انتقال آب معتقد است که هر گونه دستکاری در طبیعت نادرست است، اما انتقال آب در مبدأ مشکلی ایجاد نمی‌کند.

او ادامه می‌دهد: «آنچه از لحاظ محیط‌زیستی در انتقال آب کار اشتباهی است به هم زدن رژیم طبیعی رودخانه‌هاست. هر نوع انتقال آبی حتماً بد نیست گرچه بهتر است که در اولویت نباشد. افراط و تفریط‌ها را پای بهره‌وری نگذاریم. توسعه شهرنشینی به این روش‌ها را به اینجا رسانده که داریم اتفاق بحث انتقال آب در یا را دراولویت می‌گذاریم.»

یزدیان می‌گوید: «در باره انتقال آب در یا نیز باید این نگاه را داشت که تأمین آب برای جمعیت ۵۰ میلیون نفری فقط نباید از یک منبع آب باشد. توسعه دریا‌محور یک افق درازمدت است. در استان‌هایی که خطر فرونشست دارند، صنایع آب‌بر نباید توسعه پیدا کند و در طولانی مدت باید صنایع منتقل شود.»

یزدیان درباره اصلاح الگوی کشت به‌عنوان راهکاری برای کنترل فرونشست در کشور می‌گوید: «نه تنها اصلاح الگوی کشت در برخی مناطق به شکل صحیح اجرا نشده، بلکه در برخی مناطق هنوز به اجرا درنیامده است و محصولات آب‌بر در مناطقی که تنش آبی دارند، کشت می‌شود.»

فرونشست قابل کنترل است

مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست معتقد است فاجعه فرونشست غیرقابل جبران است.

علی بیت‌اللهی می‌گوید: «تجربه‌های جهانی نشان می‌دهد فرونشست قابل کنترل و توقف است. به‌عنوان مثال در دشت توکیوی ژاپن در سال ۱۹۶۵ نرخ فرونشست زمین ۱۲ سانتی‌متر در سال بود. با اقداماتی که انجام دادند این پدیده در سال ۲۰۰۳ به صفر رسید. من اطمینان دارم که ما ظرفیت کنترل این پدیده در کشور را داریم.»

او توضیح می‌دهد: «فرونشست یک مخاطره طبیعی نیست. این پدیده یک مخاطره انسان ساخت و قابل کنترل است. کنترل آن یک کار هماهنگ و همه‌جانبه می‌خواهد. یک راهکار همین توزیع همگن جمعیت در کشور است. نکته دوم توجه به نوع کشت‌وزرع است. مکان‌یابی طرح‌های صنعتی هم نکته سوم است.»

او تأکید دارد که در ریسک‌پذیرترین منطقه فرونشستی در کشور اصفهان است و می‌گوید: «در اصفهان ۳۰۰ مسجد تاریخی، ۲۸۵ مدرسه با معماری اصیل، بسیاری از پل‌ها و آثار تاریخی بی‌ظنیر را داریم که در معرض تهدید فرونشست است. از ۳۳ اثر ثبت جهانی کشور ما ۱۲۷ اثر در محدوده فرونشست قرار گرفته‌است.» علی بیت‌اللهی خبر خوبی هم دارد و می‌گوید: «دوین مقرر است فرونشست در دستور کار قرار گرفته و رئیس‌جمهور روی این موضوع تأکید کردند. امیدوارم در جهت کنترل خطرات این پدیده اتفاقات خوبی انجام شود.»

چالش‌های زیست محیطی تبدیل شده، گفت و گوی تلویزیون اینترنتی همشهری در این باره با عنوان «مرگ خاموش زمین» با حضور علی بیت‌اللهی، مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین و حامد یزدیان، نماینده اصفهان در مجلس شورای اسلامی به این موضوع اختصاص داشت.

شدن منطقه غرب آسیا و ایران از پدیده تغییر اقلیم اعلام کرد که ۴۰ استان کشور درگیر پدیده فرونشست زمین هستند. ۳۵۹ محدوده از کل محدوده‌های کشور که ۸۴درصد از چاه‌های مجاز کشاورزی در آنها واقع شده، دچار فرونشست زمین شده‌اند. با توجه به اینکه بحران فرونشست زمین در ایران به یکی از بزرگ‌ترین

لایحه کنترل فرونشست در مجلس

لایحه کنترل فرونشست در کمیسیون کشاورزی به تصویب رسیده؛ ولی چرا اینقدر دیر؟ نماینده اصفهان در مجلس در پاسخ به این پرسش می‌گوید: «متأسفانه این لایحه در دوره قبلی مجلس هم به نتیجه نرسیده بود. واقعیت فرونشست هنوز هم از سوی نمایندگان مجلس و مسئولان درک نشده و فقط کم‌شدن آب‌های سطحی را می‌بینیم. درباره برداشت‌های بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی هم نگاه درستی از سوی مردم و مسئولان وجود ندارد. از سوی مسئولان امر کنترل بر برداشت‌های غیرمجاز، اضافه برداشت‌ها و بحث تعادل بخشی آبخوان‌ها در دستور کار وزارت نیرو نیست. از سوی دیگر، رقابت نادرستی بین استان‌ها در حال شکل‌گیری است که انگار با عراق در مسئله فرونشست بیشتر، اعتبار بیشتری خواهند گرفت. در این رقابت از این موضوع که عدد فرونشست در محدوده سکونتگاهی هرقدر هم اندک باشد، خطرات و توزیع ناهمگن جمعیت است؛ برای مثال برای تهیه یک کیلوگرم گوشت گاو، ۱۵ هزار لیتر آب و برای تولید یک تی‌شرت نخ ۲۸۰۰ لیتر آب لازم است. منظور از مصرف آب فقط آب آشامیدنی نیست.»

فرونشست متولی ندارد

نماینده اصفهان تسریع در مباحث فرونشست را در ایجاد نهاد متولی می‌داند و می‌گوید: «متولی فرونشست در کشور معلوم نیست. نهادهای مختلفی در این بحث ورود می‌کنند، ولی یک متولی واحد با یک نگاه واحد و جامع که نقشه‌ها را تهیه کند، نداریم. به‌نظم ضعف قانون داریم.» حامد یزدیان درباره وظایف نهادهای مختلف می‌گوید: «عمدتاً در بحث اضافه برداشت آب‌های زیرزمینی، وزارت نیرو مسئول است؛ ولی اینکه نظارت‌ها بر عملکرد وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی چگونه باشد، مشخص نیست.» او با بیان اینکه حاکمیت، نگاه‌های محلی در این موضوع را جدی می‌داند، ادامه می‌دهد: «اگر زیرساخت‌ها در کشور بر اثر فرونشست از بین برود، مثلاً خطوط نفت و گاز یا خطوط فشار قوی برق دیگر مهم نیست که فرونشست کجا اتفاق افتاده؛ کل کشور خسارت می‌بیند. اگر قسمتی از هر شهری خالی از سکنه شود، تبعات آن به دیگر نقاط کشور گسترش پیدا می‌کند. فرونشست حتی در برخوردارترین استان، در مدت کوتاهی آن استان را به غیر برخوردار تبدیل می‌کند.»

حفر چاه در پایتخت؟

پایتخت نیز از زخم فرونشست در امان نبوده است. به تازگی اعلام شده که برای جبران کسری آب آشامیدنی تهرانی‌ها، قرار است تعدادی چاه عمیق حفر شود. مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین ام‌ا در این‌باره می‌گوید: «بعد از سد کرخ، سد لتیان به کمک آمد تا آب برای جمعیت رو به رشد تهران تأمین شود. سدهای لار و ماملو هم به کمک آمدند. بعد سراغ حفر چاه‌های متعدد رفتیم. حالا دوباره خبر حفر چاه عمیق منتشر می‌شود؛ درحالی‌که این رویکرد غلط در مدیریت تأمین آب است.» علی بیت‌اللهی علت این امر را در توزیع ناهمگون جمعیت می‌داند و ادامه می‌دهد: «به نظر من رویکرد باید مدیریت مصرف آب باشد و نه تأمین آب. بعد از زدن چند حلقه چاه دوباره با تمرکز جمعیت، تأمین آب مسئله‌ساز می‌شود.»

۲۸۰۰ لیتر آب برای تولید یک تیشرت نخ

علی بیت‌اللهی، مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین: «علت اصلی روش‌های نادرست کشت و زرع، آبیاری مزارع، مکان‌یابی غلط صنایع آب‌بر و توزیع ناهمگن جمعیت است؛ برای مثال برای تهیه یک کیلوگرم گوشت گاو، ۱۵ هزار لیتر آب و برای تولید یک تی‌شرت نخ ۲۸۰۰ لیتر آب لازم است. منظور از مصرف آب فقط آب آشامیدنی نیست.»

طبیعت: دیگر کشش ندارم

مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین معتقد است، انتقال آب بین حوزه‌ای در طولانی مدت جوابگو نیست و توضیح می‌دهد: «وقتی ظرفیت زیست محیطی برای یک منطقه وجود ندارد با انتقال آب به‌صورت مصنوعی تأمین و گرایش به تمرکز جمعیت هم بیشتر می‌شود و این همان دور باطلی است که اتفاق می‌افتد. فرونشست یا شکاف، زبان طبیعت است که می‌گوید من دیگر کشش ندارم.»

تعریف عام از فرونشست زمین، پایین رفتن تدریجی یا ناگهانی سطح زمین بر اثر عوامل طبیعی یا غیرطبیعی است. مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین در آغاز گفت‌وگو، تعریف دقیق‌تری از این پدیده در کشور ارائه می‌دهد و می‌گوید: «در کشور ما دلایل اصلی پایین رفتن سطح زمین، برداشت آب‌های زیرزمینی است. در برخی از کشورها ذوب شدن یخچال‌ها، حتی بالا آمدن آب دریاها با استخراج معادن و غیره به‌عنوان دلیل ذکر شده، اما این پدیده در ۳۰ استان به‌دلیل افت سطح آب زیرزمینی است.»

علی بیت‌اللهی درباره میزان حجم آب از دست رفته در طول سال‌ها که فرونشست در کشور را تشدید کرده است، ادامه می‌دهد: «حجم منابع آب زیرزمینی که از اواسط دهه ۱۳۵۰ و به‌ویژه در اواسط دهه ۱۳۷۰ با یک شیب تند از دست داده‌ایم، حدود ۱۴۰ میلیارد مترمکعب است. برای تصور بهتر این عدد، کانالی را تجسم کنید که از ساحل دریای خزر تا ساحل دریای عمان به پهنای هزار متر و به عمق ۱۰۰ متر کشیده شده و پر از آب باشد. در واقع ما این حجم آب زیرزمینی را از دست داده‌ایم که تجدید نشده است. در این شرایط فروریزش‌های زیادی اتفاق می‌افتد و در سطح زمین شکاف‌ها، ترک‌ها و گودال‌های عمیق و گاه سانحه‌زایی رخ می‌دهد که در دشت مهاباد، اصفهان، اطراف استان مرکزی، محدوده قم، نیشابور، استان کرمان و فارس بارها شاهد آن بوده‌ایم.»

گیلان، تنها استان بدون فرونشست

علی بیت‌اللهی، مشاور رئیس سازمان محیط‌زیست در امور آب و فرونشست زمین، درباره خطر فرونشست می‌گوید: «گیلان تنها استان کشور است که تاکنون فرونشست نداشته، اما طبق پیش‌بینی من تا ۲ سال آینده در استان گیلان نیز شاهد فرونشست خواهیم بود. نقشه فرونشست تهیه شده و آماری عجیب به ما می‌دهد که در جهان نظیر آن را ندیده‌ام. عدد فرونشست در حدود ۳ تا ۵ در صد پهنای فرونشستی مطالعه شده در کل دنیا، بالای ۱۰ سانتی‌متر است؛ یعنی عمده فرونشست‌های کل دنیا مقادیر عددی کمتری دارد. با این حال در ۱۸ استان کشور این عدد بالای ۱۰ سانتی‌متر است. در بهرمان استان کرمان ۴۰ سانتی‌تر، در جنوب البرز ۳۳ تا ۳۵ سانتی‌متر، در کلانشهرهای مشهد، شیراز و تهران بالای ۱۰ سانتی‌متر فرونشست داریم. تعدد زون‌های با نرخ بالا در هیچ کشوری مثل ما، تا این اندازه متعدد نیست. در هندوستان یک زون وجود دارد که عددش بیشتر، اما فقط یک لکه است.»

